

شفاف سازی کسریک درصد از کمک مسکن بازنشستگان

سازمان تأمین اجتماعی برای نخستین بار بخشنامه‌ای مبنی بر ضرورت رضایت کتبی مستمری بگیران جهت کسریک درصد از کمک هزینه مسکن صادر کرد تا حقوق خصوصی افراد رعایت شود

سازمان تأمین اجتماعی در ۱۶ مهرماه سال جاری با ابلاغ بخشنامه «نحوه کسر مبلغ یک درصد کمک هزینه مسکن مستمری بگیران» اعلام کرد اگر بازنشسته‌ای تمایل ندارد، یک درصد از حق مسکن او به عنوان «حق عضویت» به کانون‌های بازنشستگان تعلق گیرد، باید به صورت کتبی به شعب سازمان اطلاع دهد. این مصوبه برخی ابهامات و پرسش‌هایی را در بین جامعه مخاطب ایجاد کرده است. آتی‌نو به منظور شفاف سازی این موضوع با برخی از کارشناسان، رؤسای کانون‌ها و مسئولان سازمان تأمین اجتماعی به گفت‌وگو نشست که در ادامه می‌آید.

کانون‌ها و تأمین منابع مالی از کسریک درصد
علی دهقان کیا، رئیس کانون بازنشستگان تأمین اجتماعی استان تهران، در تبیین منطق پشت مصوبه کسریک درصد از کمک هزینه مسکن، به تلاش‌های پیشکسوتان کانون مانند مرحوم آقایان خباز، فرهادی، فیضی و پاکزاد در دوره‌ای که آقای رزاق صادق قائم مقام سازمان بود، اشاره کرد. وی در گفت‌وگو با آتی‌نو افزود: «در آن زمان، هنوز «حق مسکن» به عنوان یک مزیت ثابت ایجاد نشده بود. با پیگیری این عزیزان، برای اولین بار کمک هزینه مسکن (که در آن زمان مبلغ ۷۰ تا ۹۰ تومان بود) برای بازنشستگان در نظر گرفته شد. دهقان کیا ادامه داد: «پس از این موفقیت، بازنشستگان از مدیریت وقت سازمان درخواست کردند که به منظور اداره امور کانون‌ها، یک درصد از همین مبلغ به کانون‌ها اختصاص یابد که این درخواست با موافقت روبه‌رو شد.»

او تأکید کرد: «ما نیازی به گرفتن رضایت جداگانه از مردم نداریم، زیرا این تصمیم (کسریک درصد) از همان ابتدا و در قالب همان توافق اصلی برای ایجاد حق مسکن گرفته شده است. زمانی که سازمان مبلغ ۹۰ تومانی را تصویب کرد، مشروط شد که یک درصد آن به کانون‌ها تعلق گیرد.» دهقان کیا تصریح کرد: «در این صورت گرفتن رضایت مجدد از تک تک بازنشستگان برای موضوعی که در «قرارداد اولیه» گنجانده شده، ضروری به نظر نمی‌رسد.»

رئیس کانون بازنشستگان تأمین اجتماعی استان تهران به این نکته اشاره کرد که با گذشت بیش از ۲۲ سال، چرا اعتراض به این مصوبه اکنون مطرح شده است. او افزود: «این رویه به صورت مستمر و طی سال‌های متمادی اجرا شده است. اگر فردی ناراضی بود، می‌توانست از همان ابتدا مراجعه کرده و درخواست توقف آن را ارائه دهد.» دهقان کیا با مقایسه درآمد ناشی از مصوبه فعلی با حق قانونی کانون، گفت: «بر اساس اساسنامه، ما مجازیم مثلاً از فردی که ۱۰ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان مستمری دریافت می‌کند، مبلغ ۱۰۳ هزار تومان در سال به عنوان حق عضویت دریافت کنیم که این کاملاً مطابق قانون است.» او در ادامه افزود: «بر اساس مفاد اساسنامه، کانون می‌تواند حق عضویت بیشتری از اعضا بگیرد؛ معادل یک درصد حداقل دستمزد.»

رئیس کانون بازنشستگان تأمین اجتماعی استان تهران در ادامه گفت: «متأسفانه برخی مراجع نظارتی و حتی مسئولان داخلی سازمان از پیشینه و جزئیات این مصوبه اطلاع دقیقی ندارند. آقای بازرسی کل کشور و حتی برخی مسئولان در حراست سازمان تأمین اجتماعی و اعضای فعلی هیأت مدیره، در جریان چگونگی شکل گیری این مصوبه نیستند.» دهقان کیا تصریح کرد: «با این محاسبات، به نظر سازمان و هیأت مدیره کار خوبی نکردند. معاونت فرهنگی سازمان به ما اعلام کرده که حراست و هیأت مدیره اصرار بر گرفتن مصوبه داشتند و در نهایت با پیگیری آن‌ها، بخشنامه کسریک درصد از سوی سازمان ابلاغ شد.»

او با ابراز تعجب از حساسیت ایجاد شده حول این موضوع گفت: «ما که همواره در کنار سازمان تأمین اجتماعی ایستاده‌ایم و برای بقای آن تلاش کرده‌ایم، حالا این حاشیه‌سازی‌ها برای کسریک درصد حق عضویت برای ما تعجب‌برانگیز است.» دهقان کیا همچنین به اقدامات کانون برای جلب اعتماد اعضا و مقابله با جوسازی‌های فضای مجازی اشاره کرد و گفت: «برای تقویت اعتمادسازی، گزارش‌های مالی و اقدامات انجام‌شده در مجمع سالیانه به اعضا ارائه می‌شود. کانون بازنشستگان

تأمین اجتماعی استان تهران باید سایتی راه‌اندازی کند تا تمام گزارش‌ها و عملکردهای کانون در آنجا اطلاع‌رسانی شود.»

کسریک درصد در گذشته خودکار بود

اصغر حسن پور، مدیرکل امور فرهنگی و اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی، در پاسخ به این سوال که چرا سازمان پس از ۲۲ سال اقدام به ابلاغ بخشنامه اخیر کرده است، تأکید کرد که هدف اصلی از انتشار این بخشنامه «شفاف سازی» و «رعایت حقوق خصوصی افراد» است. حسن پور توضیح داد که بر اساس نظر حقوقی سازمان، کسریک هر مبلغ از حقوق افراد باید با «رضایت آگاهانه» آنها صورت گیرد و مستمری بگیران باید آگاه شوند که این مبلغ کسریک شده به صورت اختیاری بوده است. بنابراین، سازمان از طریق ارسال پیامک به تمامی بازنشستگان اطلاع‌رسانی کرده تا از این موضوع مطلع شوند.

او اضافه کرد: «سازمان تأمین اجتماعی موظف است در راستای سه جانبه‌گرایی و مطابق مصوبات شورای عالی و هیأت امنای سازمان با تشکل‌های بازنشستگان همکاری کند و از آنها حمایت نماید.» حسن پور همچنین اظهار کرد که پرداخت یک درصد از کمک هزینه مسکن مستمری بگیران به کانون‌ها، به عنوان حق عضویت در این کانون‌ها لحاظ می‌شود. مدیرکل امور فرهنگی سازمان تأمین اجتماعی با رد شائبه‌های مختلف درباره انگیزه سازمان، توضیح داد که آغاز کسریک درصد بر اساس مصوبات شورای عالی و ضوابط سازمان به اوایل دهه ۸۰ بازمی‌گردد و بحث‌های جدید در این زمینه از سال ۱۴۰۲ آغاز شده است. او افزود که درخواست‌هایی از سوی برخی مستمری بگیران و نهاد‌های نظارتی مطرح شده بود مبنی بر «چرا و با چه مجوزی این مبلغ کسریک می‌شود؟» و بر اساس همین سؤالات، سازمان تصمیم به اصلاح و تصویب بخشنامه جدید در سال ۱۴۰۳ گرفت.

حسن پور مصوبه جدید را پاسخ به درخواست‌های نهادهای نظارتی و بازنشستگان دانست و تأکید کرد که هدف آن شفاف سازی و رعایت حقوق مستمری بگیران

است. وی افزود که در گذشته پیش فرض عضویت خودکار در کانون‌ها وجود داشت، اما امکان انصراف از کسریک وجود داشت.

مدیرکل امور فرهنگی سازمان تأمین اجتماعی در توضیح بخشنامه جدید گفت که اکنون هر فردی که بازنشسته می‌شود، برای کسریک درصد باید رضایت‌نامه کتبی ارائه دهد و این رضایت‌نامه در پرونده فرد نگهداری می‌شود. در صورت بروز هرگونه سوال در آینده مبنی بر اینکه چرا مبلغی کسریک شده است، سازمان می‌تواند سند معتبر دال بر رضایت فرد ارائه کند. حسن پور افزود: «اداره کل حقوقی سازمان اعلام کرده که مطابق اصول حاکم بر اموال و دارایی‌های خصوصی، اخذ رضایت‌نامه کتبی از افراد برای کسریک این یک درصد الزامی است. زیرا این حق و حقوق شخصی افراد است و برای کسریک آن باید رضایت وجود داشته باشد.»

او همچنین به تحلیل اقتصادی این موضوع پرداخت و گفت: «اگرچه یک درصد مبلغی معادل ۲۷۰ هزار تومان کمک هزینه مسکن برای یک نفر ممکن است مبلغ کمی به نظر برسد، اما وقتی این مبلغ را در تعداد ۴ میلیون بازنشسته ضرب کنیم، به رقمی بیش از ۱۱ میلیارد تومان در ماه و حدود ۱۳۰ میلیارد تومان در سال می‌رسد که تأمین منابع کانون‌ها از این محل انجام می‌شود. بنابراین، شفاف سازی در مورد این مبلغ و نحوه تخصیص آن بسیار ضروری است.»

حسن پور در ادامه به تبصره ۵ سالانه برنامه بودجه مصوب سال جاری اشاره کرد و گفت که مستمری بگیران تا پایان سال ۱۴۰۴ کمک‌های جانبی مانند ۴۴۰ هزار تومان کمک به تأمین معیشت (خواربار) و ۲۷۰ هزار تومان کمک هزینه مسکن به طور ماهیانه دریافت می‌کنند. این مبلغ‌ها علاوه بر مستمری‌هایی است که به بازنشستگان پرداخت می‌شود. او در توضیح چگونگی توزیع یک درصد کسریک شده گفت: «این مبلغ طبق ضوابط هیأت مدیره سازمان به سهم‌های مختلفی تقسیم می‌شود؛ ۸۰ درصد به کانون‌های شهرستانی، ۱۰ درصد به کانون‌های استانی، ۲ درصد به کانون‌های عالی و ۸ درصد برای تأمین هزینه‌های خرید، رهن، اجاره و تجهیزات اداری ساختمان‌های کانون‌ها تخصیص می‌یابد.»

مدیرکل امور فرهنگی و اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی در پاسخ به سوالی درباره تبعات عدم رضایت از کسریک درصد، گفت: «از این پس، تنها در صورتی که فرد رضایت‌نامه کتبی ارائه دهد، کسریک درصد انجام خواهد شد. اگر فردی نخواهد که این مبلغ از حقوقش کسریک شود، هیچ مبلغی از وی کسریک نخواهد شد.»

او همچنین اشاره کرد که کانون‌های بازنشستگان به عنوان تشکل‌های مستقل از سازمان تأمین اجتماعی مجوز خود را از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت کشور دریافت می‌کنند و سازمان هیچ نظارتی بر فرآیندهای داخلی و صورت‌های مالی کانون‌ها ندارد. حسن پور در پاسخ به سوالی درباره انصراف از کسریک درصد گفت: «انصراف از این کسریک به معنای محرومیت از خدمات عمومی سازمان تأمین اجتماعی نخواهد بود. خدماتی مانند تسهیلات بانک رفاه، طرح گردشگری و بیمه تکمیلی به تمام مستمری بگیران تعلق می‌گیرد و این خدمات منوط به عضویت در کانون نیست.» او در نهایت تأکید کرد خدمات اختصاصی که کانون‌ها به اعضای خود ارائه می‌دهند، مشروط به عضویت در کانون‌ها است، از این رو بازنشستگان باید آگاهانه و با رضایت کامل در خصوص عضویت و کسریک درصد تصمیم‌گیری کنند.

یادداشت
O P I N I O N

اسماعیل شفیعی

رئیس کانون بازنشستگان کارکنان تأمین اجتماعی

کسریک درصد برای مزایای کانون

کانون بازنشستگان کارکنان سازمان تأمین اجتماعی از سال ۱۳۷۹ به عنوان یک نهاد صنفی و غیرتجاری با هدف حمایت از حقوق بازنشستگان و بهبود کیفیت زندگی آنان فعالیت خود را آغاز کرده است. این کانون با توجه به اساسنامه‌ای که دارد، هر سه سال یکبار هیأت مدیره جدیدی را از طریق انتخابات انتخاب می‌کند. خدمات کانون در حوزه‌های آموزشی، درمانی و رفاهی به اعضای خود متمرکز است. این نهاد در کشور حدود ۳۵ هزار عضو بالقوه دارد، اما تنها تعداد کمتری از آن‌ها حق عضویت خود را پرداخت می‌کنند. در تهران از ۱۶ هزار عضو، تنها ۱۱ هزار و ۵۰۰ نفر حق عضویت می‌پردازند. اعضا به طور خودکار در سیستم ثبت‌نام می‌شوند، اما می‌توانند به راحتی انصراف دهند.

مبلغ حق عضویت که به صورت ماهانه و معادل ۴ درصد از کمک هزینه مسکن مستمری بازنشستگی (که در حال حاضر حدود ۱۲۰ تومان است) کسریک می‌شود، یکی از منابع اصلی درآمد کانون برای تأمین هزینه‌های جاری و ارائه خدمات است. این مبلغ در سال‌های گذشته دستخوش تغییرات تدریجی بوده است. به عنوان مثال، در برخی دوره‌ها این رقم حتی به ۲۰ تومان نیز کاهش یافته است.

در دوره‌هایی مانند شیوع کرونا، خدمات کانون کاهش یافته و برخی از اعضا عضویت خود را قطع کرده‌اند. این امر نشان می‌دهد که کیفیت خدمات ارتباط مستقیمی با مشارکت اعضا دارد. با این حال، اخیراً با بهبود خدمات نظیر تسهیلات وام (برای درمان، ازدواج و کارگشایی) و طرح‌هایی مانند «کرامت رضوی»، حدود ۲۰۰ نفر از اعضای سابق دوباره به کانون بازگشته‌اند. این امر بیانگر تأثیر مثبت کیفیت خدمات بر بازگشت اعضا است. کانون همچنین بر شفافیت مالی تأکید دارد و پس از هر دوره باجایی هیأت مدیره، حساب‌ها و صورت‌های مالی به دقت حسابرسی می‌شوند. این گزارش‌ها برای بازدید و بررسی اعضا در دسترس قرار می‌گیرد و در مجامع عمومی، ترازنامه مالی به صورت شفاف قرائت و در مورد جزئیات آن بحث می‌شود. علاوه بر این، بودجه‌بندی و مصوبات مهم تنها در این مجامع و با تأسیس اعضای حاضر به تصویب می‌رسد.

کانون به ضعف‌های گذشته در حوزه اطلاع‌رسانی اذعان داشته و در تلاش است تا این نقیصه را با راه‌اندازی کانال‌های ارتباطی در پیام‌رسان‌های ایتا و تلگرام، ایجاد وب‌سایت و اتصال به سیستم اتوماسیون سازمانی جبران کند. همچنین، تیم‌های کاری برای پیگیری سریع درخواست‌ها و افزایش پاسخگویی به مکاتبات (حدود ۹۰ درصد) از دیگر دستاوردهای اخیر کانون است. کانون بازنشستگان بازنشستگی را به عنوان یک فصل جدید از زندگی و «دوران بلوغ و نوجوانی» می‌بیند و با حمایت سازمان تأمین اجتماعی به دنبال ارتقای کیفیت زندگی بازنشستگان است. این نهاد با دعوت از تمامی بازنشستگان برای مشارکت فعال در کارگروه‌ها، به دنبال استفاده از مهارت‌ها و تجربیات آنان برای غنای بیشتر مجموعه خود است. آینده کانون قطعاً در گرو مشارکت آگاهانه و فعال اعضای آن است.

۶۶

طبق بخشنامه جدید،

بازنشستگان

تنها با ارائه

رضایت کتبی

می‌توانند

از کسریک

درصد حق

مسکن به

کانون‌های

بازنشستگان

جلوگیری

کنند و این امر

بر شفافیت

مالی تأکید

دارد